

# HORVÁT NEMZETISÉGI NYELV

(Nyelvoktató oktatási forma)

## II. A VIZSGA LEÍRÁSA

### A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc	240 perc	20 perc
117 pont	33 pont	120 pont	30 pont

### A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Horvát helyesírási szótár, valamint kétnyelvű szótár (csak a IV. részhez)	NINCS	Horvát helyesírási szótár, valamint kétnyelvű szótár (csak a IV. részhez)	NINCS
A vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a III. részhez	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet	CD lejátszó a III. részhez	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet

### Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	NINCS	NINCS	jogszabály szerint

## KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Az írásbeli vizsga időtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt időtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Időtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
15 perc szünet				
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkésztség	15	22	33
Összesen:		-	100	150

A középszintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2-B1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

## **Írásbeli vizsga**

### **Általános szabályok**

Az Olvasott szöveg értése (I. feladatlap), a Nyelvhelyesség (II. feladatlap), a Hallott szöveg értése (III. feladatlap) és az Íráskészség (IV. feladatlap) vizsgarész-összetevők feladatai és ezek javítási-értékelési útmutatói központilag készülnek.

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség és Hallott szöveg értése vizsgarész-összetevők megoldásakor semmilyen segédeszköz nem használható, az Íráskészség feladatlapjának megoldásakor kétnyelvű szótár, valamint a horvát nyelv helyesírási szótára használható, amelyet a vizsgázó biztosít.

### **Értékelés**

- Az egyes vizsgarész-összetevők értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarész-összetevőben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének előfeltétele, hogy a vizsgázó az írásbeli és szóbeli vizsgarészben az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- A vizsgarész-összetevők feladatlapjainak feladat-meghatározásai horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

### **Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői**

#### **Olvasott szöveg értése**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhető. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

#### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelő részletességgel,
- alkalmazni a különböző olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerűen közölt információt a véleményétől.

Az olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetűek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpaszttalátának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menetrend, tv-műsor, moziműsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek általánosan ismert témakörökből,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

### **A feladatok és a feladatsor jellemzői**

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegből kivett mondat, bekezdés helyének megtalálása,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések,
- vázlat készítése.

A feladatsor feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500-600 szó.

A feladatsor 25-30 kérdésből/itemből áll.

### **Értékelés**

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

### **Nyelvhelyesség**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- alapvető nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára egyszerű szövegben.

A felhasznált szövegek vagy szövegrészek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoké,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

### **A feladatok és a feladatsor jellemzői**

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A feladatsor feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3-4 feladatból, összesen 30 itemből áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300-350 szó.

A feladatok szövegekre épülnek. Egy feladat mondatokra épül, ezzel azonban az elérhető pontszám körülbelül 15%-a szerezhető meg.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

### **Értékelés**

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

### **Hallott szöveg értése**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatától nem vagy kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés). A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információkat,
- alkalmazni a különböző értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szövegkörnyezetből).

A felhasznált szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélők közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekű témáról szóló ismeretterjesztő szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavaltatok), megzenésített költemények.

### **A feladatok és a feladatsor jellemzői**

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2-4 feladatból áll. Egy feladathoz egy hosszabb szöveg helyett tartozhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5-7 perc. A feladatsor 20-25 itemből áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: CD lejátszó, amelyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

### **Értékelés**

Az értékelés, valamint a vizsgarész-összetevőben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

### **Íráskészség**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát horvát nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),

- különböző fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* című részben megadott témákhoz kapcsolódóan,

- koherens szövegeket létrehozni (előre- és visszautalással, alapvető szinonimákkal és kötőszavakkal),

- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelően elrendezni, valamint írásművét megfelelően felépíteni és tagolni,

- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,

- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,

- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

- szövegfajtája meghatározott,

- tematikusan megfelelnek ezen korosztály életpasztyának és általános érdeklődésének,

- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztető,

- rövid személyes jellegű közlés,

- naplóbejegyzés,

- üdvözlőlap,

- meghívó,

- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,

- egy mű: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése.

- kép, képsorok leírása, összevetése.

### **A feladatok és a feladatsor jellemzői**

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajta, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történő szövegalkotás,

- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok, próza-, drámarészletek, versek, dalok, stb.) alapján történő szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,

- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek - festmények, szobrok, épületek, népviseletek, fotók, képsorok, grafikonok, táblázatok, stb.) alapján történő szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga 2 feladatból áll.

Az *első feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg létrehozása. A vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40-50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlőlap, e-mail, naplóbejegyzés, üzenet, emlékeztető).

A *második feladatban a vizsgázó két téma közül választhat*: rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál, vagy egy műrészletet elemez adott szempontok szerint vagy képsorokat vet össze egy 200-300 szó terjedelmű szöveg megírásával. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszőleges.

A nyelvtani, lexikai, helyesírási hibákkal szemben magasabb a toleranciahatár, mint emelt szinten.

### **Értékelés**

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik.

### **Szóbeli vizsga**

Beszédképesség, horvát nemzetiségi tartalom

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait horvát nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

### **A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői**

#### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),
- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című rész),
- mondanivalóját érthetően és összefüggően kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerű kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

#### **A feladatok és a tételek jellemzői**

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a Kommunikációs helyzetek és szándékok, a Témakörök valamint az Nyelvtani ismeretek, szerkezetek című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelműen megadja a situációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok horvát nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a horvát nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

A szóbeli vizsgarész tételeit a Részletes érettségi vizsgakövetelmények alapján a vizsgáztató tanár állítja össze. A tételsor 15 tételből áll.

A tételt a vizsgázó húzza, a felkészülési idő: 10 perc. A szóbeli vizsga 15 perc időtartamú.

A vizsga rövid *bevezető társalgással* kezdődik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a horvát nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

A tétel 2 feladatból áll.

Az *első feladatban* a vizsgázónak egy, a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító situációban kell részt vennie (ld. Kommunikációs helyzetek és szándékok, Témakörök), amelyben partnere a vizsgáztató. A feladat tehát az, hogy a

vizsgáló a beszélgetésben interaktívan vegyen részt, megfelelő kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzó kérdésekre megfelelő válaszokat adjon.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a horvát nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát (ld. Témakörök, Nyelvtani ismeretek, szerkezetek) kell részletesen és összefüggően kifejeznie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg.

A felkészülés során szótár nem használható, azonban irodalmi szöveggyűjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzők kötetének, műveinek használata megengedett, amelyekről a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

### **Értékelés**

*Az értékelés egyéni értékelőlapon a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik.*

Az értékelés négy kritériumon (Kommunikációs hatás: *a*) milyen mértékben tudja gondolatait önállóan kifejezni, *b*) beszédstílusa mennyire folyékony, *c*) megnyilvánulásai mennyire relevánsak a feladatmegoldás szempontjából; Nyelvtan és koherencia; Szókincs; Hangképzés, hangsúly, intonáció) alapul. A kommunikációs hatásra 12, a további három kritériumra (Nyelvtan és koherencia, Szókincs, Hangképzés, hangsúly, intonáció) 7-7 pont adható. A két feladat együtt kerül értékelésre.

## **EMELT SZINTŰ VIZSGA**

Az írásbeli vizsga időtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következő táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek időtartamát és arányát az értékelésben.

		<b>Időtartam (perc)</b>	<b>Arány (%)</b>	<b>Pont</b>
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	15 perc szünet			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli vizsgarész	Beszédképesség	20	20	30
Összesen:		-	100	150

### **Írásbeli vizsga**

#### **Általános szabályok**

Az emelt szintű vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának B2-C1 szintjeit. Az eltérő képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsőzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy a B2 szinten lévő vizsgázók is le tudják tenni a vizsgát.

Az Olvasott szöveg értése (I. feladatlap), a Nyelvhelyesség (II. feladatlap), a Hallott szöveg értése (III. feladatlap) és az Íráskészség (IV. feladatlap) vizsgarészek feladatai, valamint ezek javítási-értékelési útmutatói központilag készülnek.

Az Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség és Hallott szöveg értése vizsgarészek megoldásakor semmilyen segédeszköz nem használható, az Íráskészség feladatlapjának megoldásakor kétnyelvű szótár, valamint a horvát nyelv helyesírási szótára használható, amelyet a vizsgáló biztosít.

#### **Értékelés**

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének előfeltétele, hogy a vizsgáló mind az öt vizsgarészben az elérhető pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- A feladatlapok feladat-meghatározásai horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

## **Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői**

### **Olvasott szöveg értése**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgarészben a szövegértés több szintje mérhető. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelő részletességgel,
- alkalmazni a különböző olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerűen közölt információt a véleményétől.

Az olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvi világos szerkezetűek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menetrend, tv-műsor, moziműsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek általánosan ismert témakörökből,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenhet meg.

### **A feladatok és a feladatsor jellemzői**

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása,
- a cím és a szöveg egészének viszonya,
- a szöveg egészének jelentése,
- a szöveg szerkezete, a felépítés által közvetített jelentés,
- vázlat készítése,
- a szöveg rövid összefoglalása.

A feladatsor feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 1-3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1000-1200 szó. A feladatsor 25-30 itemből áll.

### **Értékelés**

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

### **Nyelvhelyesség**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- a nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára komplex szövegekben is.

A felhasznált szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztáskor a Témakörök című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály éleltapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoké,
- autentikus jellegűből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A két szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg. Emelt szinten a vizsgázó változatosabb és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

### **A feladatok és a feladatsor jellemzői**

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetőség közül egy helyes kiválasztása),

- a szövegből kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,

- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy előre megadott szókészletből,

- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A feladatsor feladattipológiailag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4-5 feladatból, 35-40 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500-600 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

### **Értékelés**

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

### **Hallott szöveg értése**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatától nem vagy kissé eltérő anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelően.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvető kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegből adott szempontok szerinti információk kiszűrése (szelektív értés).

A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelő stratégiákat.

### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,

- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idő, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerű információkat,
- alkalmazni a különböző értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szöveggörnyezetből).

- megérteni az adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- felismerni a szöveg hangnemét, következtetni a beszélők egymáshoz való viszonyára.

#### *A felhasznált szövegek*

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egésznek alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélők közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* című rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükből adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elő:

- közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekű témáról szóló ismeretterjesztő szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavalatok), megzenésített költemények.

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérő nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezők is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélők száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Emelt szinten olyan szövegek is előfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Emelt szinten a művelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is előfordulnak.

#### **A feladatok és a feladatsor jellemzői**

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylő nyitott kérdések.

A feladatsor feladattipológiaiilag kötetlen szerkezetű, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázó 2-3 szöveget hallgat meg, amelyek együttes terjedelme 8-10 perc. A teszt 2-3 feladatot, 25-30 itemet tartalmaz.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: CD lejátszó, amit a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít

### **Értékelés**

Az értékelés, valamint a vizsgarészben szerzett pontok vizsgapontokká való átalakítása központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási-értékelési útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

### **Íráskészség**

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát horvát nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

#### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),

- különböző fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* című részben megadott témákhoz kapcsolódóan,

- koherens szövegeket létrehozni (előre- és visszautalással, alapvető szinonimákkal és kötőszavakkal),

- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelően elrendezni, valamint írásművét megfelelően felépíteni és tagolni,

- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzethez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,

- az adott szövegfajták formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,

- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést

- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,

- álláspontját, érvrendszerét következetesen, összetetten, árnyaltan kifejezteni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,

- az olvasó számára világosak, érthetőek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,

- szövegfajtája meghatározott,

- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,

- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztető,

- rövid személyes jellegű közlés,

- naplóbejegyzés,

- üdvözlőlap,

- meghívó,

- magánjellegű vagy intézménynek szóló levél,

- egy mű: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése.

- kép, képsorok leírása, összevetése.

- érvelés nyelvi, irodalmi, kulturális kérdésekről (a feladat tartalmaz egy szövegrészletet),

- két szöveg adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a kiemelt szempontokat (tematikus, stílusbeli). A szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

A vizsgázó emelt szinten az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemző, hogy a vizsgázó emelt szinten részletesen, választékos szókinccsel és igényesebb nyelvi szerkezeteket használva ír.

#### **A feladatok és a feladatsor jellemzői**

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* című listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmű keletkezik, az ehhez illeszkedő szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmű célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elő:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra a megadott irányító szempontok alapján.

A vizsga 2 feladatból áll.

Az *első feladatban* a vizsgázó informatív szövegre reagál írásban egy körülbelül 80-100 szó terjedelmű szöveg megírásával.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A kiválasztott témáról a megadott irányító szempontok alapján a vizsgázónak körülbelül 300-350 szó terjedelmű szöveget kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

### **Értékelés**

Általános kritériumok:

- a tartalmi kifejtés kritériumai: a téma megértése, nyelvi és irodalmi műveltség, kultúrtörténeti asszociációk, személyes állásfoglalás, világismeret, lényegkiemelés,

- a szöveg megszerkesztettségének kritériumai: a kért műfajnak való megfelelés, tagolás, szerkezeti arányosság, a terjedelem megtartása,

- a szöveg nyelvi minőségének kritériumai: a köznyelvi norma biztos ismerete: nyelvtan, szókinccs, helyesírás, szabatos előadásmód, olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

### **Szóbeli vizsga**

Beszédkézség, horvát nemzetiségi tartalom

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait horvát nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkézség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

### **A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői**

#### **Tartalmi szerkezet**

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* című rész),

- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* című rész),

- mondanivalóját érthetően és összefüggően kifejezni,

- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,

- egyszerű kommunikációs stratégiákat alkalmazni,

- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelő stílus alapszabályait alkalmazni,

- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

- gondolatait árnyaltan kifejezni, álláspontját, érvrendszerét következetesen, folyamatosan, összetetten kifejteni,

- olyan kiejtéssel, hanglejtéssel és tempóban beszélni, hogy beszéde jól érthető legyen,

- változatos kommunikációs stratégiákat alkalmazni,

- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,

- az összetettebb gondolatmenetnek megfelelő igényes mondatszerkesztéssel beszélni.

#### **A feladatok és a tételek jellemzői**

A vizsgafeladatokban előforduló helyzetek és szerepek a Kommunikációs helyzetek és szándékok, a Témakörök valamint az Nyelvtani ismeretek, szerkezetek című listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelműen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elő:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),

- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok horvát nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a horvát nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

A szóbeli vizsgarészhez a tételek a Részletes érettségi vizsgakövetelmények alapján központilag készülnek. A tételsor 20 tételből áll. A tételsor a horvát nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök és a Nyelvtani ismeretek, szerkezetek*, című fejezetek alapján.

A tételt a vizsgázó húzza, a felkészülési idő 10 perc. A szóbeli vizsgarész 20 perc időtartamú.

A vizsgarész rövid *bevezető társalgással* kezdődik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a horvát nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

Az *első feladatban* a vizsgázó egy vagy több horvát nyelven íródott - a Témakörök c. rész tartalmához kapcsolódó - idézetet értelmez és fejt ki véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentő kijelentéseire is reagálnia kell.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a horvát nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggően kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg. A vizsgáztató előre meghatározott, további véleménynyilvánításra ösztönző kérdéseket tehet fel.

A felkészülés során szótár nem használható, azonban irodalmi szöveggyűjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzők köteteinek, műveinek használata megengedett, ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzőiben jelenik meg.

Emelt szinten a vizsgázó az adott témáról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az a jellemző, hogy a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát. A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok horvát nyelvűek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérő vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a horvát nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

### **Értékelés**

Általános értékelési kritériumok:

- tartalom: témataartás, nyelvi, irodalmi, kulturális tájékozottság, problémaérzékenység,
- előadásmód: a témának megfelelő világos felépítés, lényegkiemelés,
- nyelvi megformáltság.

Az értékelés központilag kidolgozott egyéni értékelőlapon történik. Az értékelési útmutató tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását.

# HRVATSKI JEZIK

(Nastava jezika u predmetnoj nastavi)

## II. OPIS ISPITA

### Struktura ispita

Srednji stupanj		Viši stupanj	
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Usmeni ispit
180 minuta	15 minuta	240 minuta	20 minuta
117 bodova	33 boda	120 bodova	30 bodova

### Pomagala koja se mogu koristiti na ispitu

	Srednji stupanj		Viši stupanj	
	Pismeni ispit	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Usmeni ispit
Osigurava pristupnik	Pravopis hrvatskog jezika, odnosno dvojezični rječnik (samo za IV. dio)	NEMA	Pravopis hrvatskog jezika, odnosno dvojezični rječnik (samo za IV. dio)	NEMA
Osigurava nadležna institucija ispitnog povjerenstva	CD-player za III. dio	Čitanka, svezak	CD-player za III. dio	Čitanka, svezak

### Javno se objavljuje

	Srednji stupanj		Viši stupanj	
	Pismeni ispit	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Usmeni ispit
Materijal	NEMA	NEMA	NEMA	naslovi teza
Kada?	NEMA	NEMA	NEMA	sukladno zakonskoj regulativi

## ISPIT SREDNJEG STUPNJA

Vrijeme trajanja pismenog ispita je 180, a usmenog ispita 15 minuta.

Sljedeća tabela sadrži dijelove i redosljed obavljanja ispita, vrijeme trajanja pojedinih dijelova ispita te njihov približni omjer u ocjenjivanju.

		Trajanje (min.)	Omjer (%)	Bodova
Pismeni dio ispita	Razumijevanje pročitano teksta	60	22	33
	Jezična pravilnost	30	12	18
	stanka od 15 minuta			
	Razumijevanje slušano teksta	30	22	33
	Vještina pisanja	60	22	33
Usmeni dio ispita	Vještina govorenja	15	22	33
Sveukupno:		-	100	150

Ispit srednjeg stupnja obuhvaća dvije jezične razine: razine A2-B1 ljestvice Savjeta Europe. Radi mjerenja različitih razina sposobnosti i znanja u nizovima zadataka pismenog dijela ispita vrijedi načelo postupnosti. Središnji nizovi zadataka su tako sastavljeni da i učenici koji su na razini A2 mogu položiti ispit.

## **Pismeni ispit**

### **Opća pravila**

Zadaci dijelova ispita Razumijevanje pročitano­g teksta (I. test), Jezična pravilnost (II. test), a Razumijevanje slušanog teksta (III. test) i Vještina pisanja (test) i njihove upute za vrednovanje i ocjenjivanje rade se u središnjici.

Pri rješavanju zadataka dijelova ispita Razumijevanja pročitano­g teksta, Jezične pravilnosti i Razumijevanja slušanog teksta se ne smije koristiti nikakvo pomagalo, a pri rješavanju zadataka dijelova testa Vještine pisanja smiju se koristiti dvojezični rječnik i Pravopis hrvatskog jezika koje je pristupnik dužan osigurati.

### **Vrednovanje**

- Dijelovi ispita vrednuju se neovisno jedan od drugog.
- U svakom ispitnom dijelu ocjenjujemo samo ciljano mjerenu vještinu i sposobnost.
- Preduvjet uspješnog apsolviranja ispita je da pristupnik u pismenom i usmenom dijelu ispita postigne najmanje 10% od maksimalnog broja bodova. (rezultat od 10% nije donja granica ocjene zadovoljio).
- Definicije zadataka testova dijelova ispita napisani su na hrvatskom jeziku, a njihova je razina niža od one koja je potrebna za rješavanje zadataka.

## **Sadržajne i formalne karakteristike pismenog testa**

### **Razumijevanje pročitano­g teksta**

Cilj ispita je da se provjeri je li pristupnik sposoban izvorne tekstove različitih tipova i tekstove svakodnevice samostalno pročitati i ciljevima čitanja sukladnoj razini dubine razumjeti.

Možemo razlikovati više razina sposobnosti čitanja (npr.: globalno, selektivno i detaljno razumijevanje). Na ispitu se može mjeriti više razina razumijevanja teksta. Pri rješavanju ispitnih zadataka kandidat mora biti sposoban primijeniti ciljevima razumijevanja odgovarajuće strategije.

### **Sadržajna struktura**

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban:

- razumjeti bit teksta
- slijediti misaoni slijed teksta
- razumjeti ključne informacije (npr.: lica, vrijeme, mjesto, smjer, količina)
- odijeliti važne od nevažnih informacija
- razumjeti argumente za i protiv danog gledišta
- potražiti činjenične informacije potrebne za dati cilj razumijevanja
- razumjeti tekst do detalja njegove komunikacijske funkcionalnosti
- primijeniti različite strategije čitanja (npr.: donositi zaključke o značenju nepoznatih riječi)
- razlikovati činjenično priopćenu informaciju od mišljenja

Pročitani tekstovi (su):

- takvi (ponekad skraćeni) izvorni tekstovi koji su sastavljeni s istinskom namjerom priopćenja
- čine jedinstvenu cjelinu
- i sadržajno i jezično imaju jasnu kompoziciju
- pri izboru su mjerodavni tekstovi s naslovom „Tematski krugovi”
- tematski su u skladu sa životnim iskustvom i općim interesima te generacije
- za njihovo razumijevanje nisu potrebne spoznaje koje nadilaze opću obrazovnu razinu maturalnog ispita
- polazeći od njihove autentičnosti sadrže takve riječi i izričaje čije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita. Razumijevanje tih riječi i izričaja međutim nije potrebit uvjet za uspješno rješavanje danoga zadatka.

Moguće vrste tekstova na ispitu su sljedeće:

- funkcionalni tekstovi (npr.: jelovnik, red vožnje, TV-program, kino-program, programi, uputa za uporabu, obrasci, katalozi, vozna karta)
- informativno-instruktivni tekstovi (npr.: bilješka, priopćenje, poziv, oglas, plakat, preporuka za knjigu)

- privatno pismo, službeno pismo
- novinski članci (novinska vijest, izvješće, reportaža)
- znanstveno-popularni tekstovi općepoznatih tematskih krugova
- književni tekstovi (npr.: ulomci romana, ulomci drama, novela, pjesme, pripovijetka)

### **Karakteristike zadataka i niza zadataka**

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- odabir odgovora
- istinita/neistinita tvrdnja
- spajanje (naslova i teksta, pitanja i odgovora, osobe i izjave itd.)
- postavljanje redosljeda slika, događaja - temeljem teksta
- pronalaženje mjesta rečenice i stavka iz teksta
- slaganje u red dijelova teksta
- dopunjavanje nepotpunih rečenica - temeljem teksta
- otvorena pitanja koja zahtijevaju kratak odgovor
- pisanje skice

Niz zadataka je glede tipova zadataka nevezane konstrukcije, tj. bilo koji tip zadatka može biti sadržan u njemu.

Kandidat mora riješiti 3 zadatka, zajednički broj riječi rabljen u zadacima je otprilike 500-600 riječi. Niz zadataka se sastoji od 25-30 pitanja/itema.

### **Vrednovanje**

Vrednovanje, odnosno pretvaranje bodova osvojenih u dijelu ispita obavlja se na osnovi središnje upute za vrednovanje i ispravljanje. Ako je više mogućih odgovora, uputa za ispravljanje i vrednovanje sadrži iz teksta moguće odgovore, odnosno one sadržajne elemente koji moraju biti sadržani u pravilnim odgovorima.

Zadaci se ocjenjuju isključivo po sadržajnim kriterijima, tj. gramatičke i pravopisne pogreške se ne uzimaju u obzir.

### **Jezična pravilnost**

Cilj ove procjene je da se ustanovi, raspolaže li kandidat takvim leksičkim, gramatičkim, semantičkim i pragmatičnim spoznajama koje ga osposobljavaju za samostalnu komunikaciju.

### **Sadržajna struktura**

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban:

- uklopiti u rečenicu osnovne gramatičke sklopove i leksičke elemente (prepoznavanje, dopuna, ostvarenje)
- u jednostavnim tekstovima jezično točno koristiti osnovne gramatičke i leksičke sklopove

Korišteni tekstovi ili ulomci tekstova (su):

- izvorni ili manjim dijelom adaptirani
- pri njihovom izboru mjerodavan je dio pod naslovom „Tematski krugovi”
- tematski odgovaraju životnom iskustvu i općim interesima danog uzrasta
- za njihovo razumijevanje nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opću razinu obrazovanosti maturalnog ispita
- razina težine mu je niža od onih zadataka koje služe za provjeru razumijevanja pročitanoog teksta
- zbog njihove prirode izvornosti sadrže i takve riječi i izričaje čije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita. Njihovo znanje, međutim, nije potrebiti uvjet uspješnog rješavanja danoga zadatka.

### **Karakteristike zadataka i nizova zadataka**

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- nepotpune rečenice ili dopuna tekstova s mogućnošću izbora odgovora (od četiri mogućnosti odabir jednog pravilnog)
- sredstvima kohezije teksta identifikacija mjesta iz teksta izdvojenog dijela rečenice
- dopuna nepotpunih rečenica samostalno ili unaprijed datim riječima
- ugradnja u tekst izvedenih i/ili dekliniranih, konjugiranih oblika datih riječi.

Tekst je, obzirom na tipove zadataka nevezanog sastava, tj. bilo koji od nabrojanih tipova zadataka može biti sadržan u tekstu.

Niz zadataka sastoji se od 3-4 zadatka, od sveukupno 30 itema. Sveukupni broj riječi koje su rabljene u zadacima iznosi otprilike 300-350 riječi.

Zadaci su zasnovani na tekstovima. Jedan je zadatak zasnovan na rečenicama, njegovim se rješavanjem, međutim, postiže otprilike 15% od ukupnog broja bodova.

Jednim se zadatkom može propitivati više jezičnih pojava.

### **Vrednovanje**

Vrednovanje, odnosno pretvaranje bodova osvojenih u dijelu ispita obavlja se na osnovi središnje upute za vrednovanje i ispravljanje, a koji sadrži sve odgovore koji se mogu prihvatiti.

### **Razumijevanje slušanog teksta**

Cilj ispita je da se izmjeri je li kandidat, sukladno stvarnim ciljevima razumijevanja, u stanju razumjeti govor na materinskom jeziku koji ili ne odstupa od uobičajeno prihvaćenog jezika komunikacije ili samo malo odstupa od njega.

Ispitom se mjere sljedeće razine razumijevanja teksta: globalno razumijevanje osnovnih komunikacijskih namjera teksta (globalno razumijevanje), izdvajanje informacija iz teksta prema datim kriterijima (selektivno razumijevanje). Na ispitu nije zahtjev razumijevanje teksta u detalje.

Pri rješavanju zadataka kandidat mora znati primijeniti ciljevima razumijevanja odgovarajuće strategije.

### **Sadržajni sastav**

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban:

- razumjeti bit teksta
- razumjeti i slijediti misaoni slijed teksta
- razumjeti ključne informacije (npr.: lica, vrijeme, mjesto, smjer, količina, razlog)
- razumjeti činjenične informacije potrebite za dati cilj razumijevanja
- primijeniti različite strategije razumijevanja (npr.: donositi zaključak o značenju riječi na osnovi konteksta)

### *Korišteni tekstovi(su):*

- takvi izvorni ili u manjoj mjeri prilagođeni tekstovi koji su stvoreni radi stvarne namjene usmenog priopćavanja
  - čine jedinstvenu cjelinu
  - dužina i sadržaj ne opterećuju suvišno memoriju kandidata
  - besprijekorne akustične kvalitete
  - priopćuju ih govornici čiji je on materinski, normalnim tempom govorenja
  - pri izboru tekstova je mjerodavan dio pod naslovom „Tematski krugovi”
  - tematski su u skladu sa životnim iskustvom i općim interesom te generacije
  - za njihovo razumijevanje nisu potrebne spoznaje koje nadilaze opću obrazovnu razinu maturalnog ispita
  - polazeći od njihove izvornosti sadrže takve riječi i izričaje čije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita
- Razumijevanje tih riječi i izričaja, međutim, nije potrebiti uvjet za uspješno rješavanje datog zadatka.

Moguće vrste tekstova na ispitu su sljedeće:

- službene najave priopćenja (npr.: na kolodvoru, zračnoj luci, u robnoj kući)
- tekstovi snimljenih telefonskih razgovora (npr.: tel. sekretarica, službe informiranja: stanje na cestama, radno vrijeme, red vožnje)
- upute (npr.: na ulici, u zračnoj luci, na kolodvorima)
- medijska priopćenja (npr.: vremenska prognoza, promidžbena poruka, najava programa, kratka vijest)
- razgovori, telefonski razgovori
- reportaže, intervjui
- izvješća
- znanstveno- popularni tekstovi o općepoznatim temama
- tekstovi beletristike: ulomci proze, pjesme (recitacije), uglazbljeni stihovi.

### **Karakteristike zadataka i niza zadataka**

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- izbor odgovora
- istinita/neistinita tvrdnja
- spajanje (npr.: osobe i izjave, izbor slike uz tekst)

- određivanje redoslijeda događaja
- popunjavanje tiskanica, obrazaca
- popunjavanje tabele
- dopunjavanje nepotpunih rečenica
- otvorena pitanja koja zahtijevaju kratak odgovor

Tekst je glede tipova zadataka nevezane konstrukcije, tj. bilo koji tip zadatka može biti sadržan u njemu.

Niz zadataka se sastoji od 2-4 zadatka. Uz zadatak, umjesto jednog dužeg teksta može stajati i više kraćih tekstova. Sveukupna dužina svih zadataka korištenih za zadatke je 5-7 minuta. Niz zadataka se sastoji od 20-25 itema.

Kandidat svaki tekst poslušava dva puta.

Tonski zapis sadrži definiciju zadataka, tekstove dva puta, odnosno stanke potrebne za čitanje i rješavanje zadataka. Definicije zadataka na tonskom zapisu i u pismenom obliku u tekstu identični su od riječi do riječi.

Pomagalo potrebno za rješavanje zadataka: CD-player koji osigurava institucija nadležna za ispitno povjerenstvo.

### **Vrednovanje**

Vrednovanje, odnosno pretvaranje bodova osvojenih u dijelu ispita obavlja se na osnovi središnje upute za vrednovanje i ispravljanje. Ako je više mogućih odgovora, uputa za ispravljanje sadrži iz teksta moguće odgovore, odnosno one sadržajne elemente koji moraju biti sadržani u ispravnim odgovorima.

Zadaci se ocjenjuju isključivo po sadržajnim kriterijima, tj. gramatičke i pravopisne greške se ne uzimaju u obzir.

### **Vještina pisanja**

Cilj ispita je da se provjeri na kojoj je razini kandidat u stanju pismeno se izraziti na hrvatskom jeziku, odnosno riješiti pismene zadatke radi ostvarenja različitih komunikacijskih ciljeva.

### **Sadržajni sastav**

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban:

- u datim situacijama se očitavati, odnosno ostvariti date komunikacijske namjere (vidi poglavlje „Komunikacijske situacije i namjere”)
- napisati različite vrste tekstova na teme koje su date u poglavlju „Tematski krugovi”
- stvoriti koherentne tekstove (pozivajući se unaprijed i unazad, s osnovnim istoznačnicama i veznicima)
- svoje mišljenje logično i sukladno zahtjevima date vrste teksta organizirati, odnosno svoj pismeni uradak adekvatno sagraditi i raščlaniti
- sukladno vrsti teksta, namjeri priopćavanja i svom odnosu prema kojem je tekst upućen, izabrati odgovarajući stil i ton
- sukladno formuliranim osobitostima danoga teksta stvoriti odgovarajući tekst
- tako se izražavati da eventualne gramatičke netočnosti i izbor riječi ne ometaju razumijevanje

Kandidat mora napisati takve tekstove koji/čiji:

- su nastali iz stvarne komunikacijske namjere
- su za čitatelja jasni, razumljivi i pogodni za postizanje komunikacijskog cilja
- je vrsta teksta određena
- tematski odgovaraju životnom iskustvu i općem interesu toga uzrasta
- za njihovu realizaciju nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opću obrazovnu razinu maturalnog ispita

Na ispitu se moraju napisati sljedeće vrste tekstova:

- poruka, podsjetnik
- kratka poruka osobnog karaktera
- bilješka u dnevnik
- čestitka
- pozivnica
- privatno ili službeno pismo
- analiza jednog književnog djela - ulomaka drame, lirike - po datim kriterijima
- opis i usporedba slika i nizova slika

### **Struktura zadataka i niza zadataka**

Zadaci su zasnovani na popisu koji su sadržani u poglavljima pod naslovima „Komunikacijske situacije i namjere” i „Tematski krugovi”.

Tijekom provjere vještine pisanja stvaramo stvarnu komunikacijsku situaciju, tj. zadajemo situaciju u kojoj se stvara pismeno djelo, za to prikladnu vrstu teksta, nadalje definiramo cilj, temu i adresanta pismenog uradka, odnosno određujemo karakter odnosa između autora i čitatelja djela. Svi ovi elementi određuju stil i ton teksta.

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- stvaranje teksta u datim situacijama i po određenim kriterijima
- stvaranje teksta na osnovi verbalnih pomagala i/ili reagiranja na njih (npr.: osobne bilješke, poruke, pisma, članci, pozivi, oglasi, letci, prozni i dramski odlomci, pjesme itd.)
- stvaranje teksta na osnovi vizualnih pomagala (npr.: prikazi, slike, skulpture, zgrade, narodna nošnja, fotografije, nizovi slika, grafikoni, tabele itd.).

Važniji kriteriji služe kao poglavlja teme, a verbalna i vizualna pomagala pak pružaju jezičnu i/ili misaonu pomoć za obradu date teme.

Ispit se sastoji iz dva dijela.

*Prvi je zadatak stvaranje jednog kraćeg transakcijskog i interakcijskog teksta.* Kandidat reagirajući na verbalna i/ili vizualna pomagala napiše jedno priopćenje od 40-50 riječi (npr.: čestitka, e-mail, bilješka u dnevniku, poruka, podsjetnik).

U drugom zadatku pristupnik može birati između dviju tema: reagirati na kratko pismo, oglas ili sličan informativni tekst ili analizira dio umjetničkog djela po zadanim kriterijima ili uspoređuje nizove slika pisanjem teksta dužine 200-300 riječi.

Kandidat u tekstu mora pisati razmatrajući pet datih glavnih kriterija. Redoslijed razrade glavnih kriterija je po vlastitom izboru.

U odnosu na gramatičke, leksičke i pravopisne pogreške, granica tolerancije je viša od one na višem stupnju.

### **Vrednovanje**

Vrednovanje se obavlja na osnovi središnje upute za ispravljanje i ocjenjivanje.

### **Usmeni ispit**

#### **Vještina govora, hrvatski narodnosni sadržaj**

Cilj ispita je provjeriti da li je kandidat na jezičnoj razini koja je definirana za maturalni ispit sposoban usmeno se izražavati na hrvatskom jeziku i sukladno komunikacijskim namjerama voditi razgovor.

Na ispitu se provjerava u kojoj je mjeri i kvaliteti kandidat sposoban za usmenu transakciju i interakciju, čije podjednake dijelove čine receptivne i produktivne (razumijevanje, vještina govorenja) sposobnosti. Kandidat mora biti sposoban i za samostalno izlaganje o temi i za interaktivno sudjelovanje u razgovoru.

### **Sadržajne i formalne karakteristike usmenog niza teza**

#### **Sadržajni sastav**

*Ispitom se provjerava je li kandidat u stanju:*

- očitovati se u datim situacijama i ulogama, odnosno ostvariti date komunikacijske namjere (Vidi dio s naslovom „Komunikacijske situacije i namjere”!)
- sudjelovati u razgovorima na zadane teme (književnost, kultura, jezik) (Vidi dio pod naslovom „Tematski krugovi”!)
- svoje mišljenje priopćiti razumljivo i suvislo
- tako govoriti da njegova artikulacija, intonacija i tempo govorenja ne ometaju razumljivost
- primijeniti jednostavne komunikacijske strategije
- u svome govoru primijeniti osnovna pravila jezične uljudenosti i stil datog jezika

- tako se izražavati da njegove eventualne gramatičke i leksičke netočnosti ne ometaju razumijevanje

### **Karakteristike zadataka i teza**

Situacije i uloge koje su sadržane u ispitnim zadacima zasnovane su na popisima iz poglavlja „Komunikacijske situacije i namjere”, „Tematski krugovi” i „Krugovi spoznaja, gramatičkih skupovi, fond riječi”.

Zadaci tematski odgovaraju životnom iskustvu i općem interesu datog uzrasta te za njihovo rješavanje nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opću obrazovnu razinu maturalnog ispita.

Definiranjem zadataka nedvosmisleno su dati i situacija i opis uloge kandidata.

U ispitnom razgovoru kandidat ima aktivnu ulogu.

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- igra uloga

- samostalni prikaz tema na osnovi verbalnih i/ili vizualnih pomagala

Jezik definicije zadataka i verbalnih pomagala je hrvatski čija je jezična razina niža od jezične razine onih dijelova ispita kojima se mjere receptivne sposobnosti. Vizualnim pomagalima se predstavlja kultura hrvatske manjine.

Teze usmenog dijela ispita, na osnovi Detaljnih zahtjeva maturalnog ispita, sastavlja profesor-ispitivač. Niz teza se sastoji od 15 teza.

Zadatke izvlači kandidat, vrijeme za pripremu iznosi 10 minuta. Usmeni ispit traje 15 minuta.

Ispit započinje uvodnim razgovorom. Cilj je pitanja da se kandidat uvede u komunikaciju na hrvatskom jeziku. Ono što je tu rečeno ne ubraja se u rezultat ispita.

Teza se sastoji od 2 zadatka.

U prvom zadatku kandidat mora biti sudionik u jednoj situaciji koja je slična svakodnevnoj, a partner mu je ispitivač. Zadatak je, dakle, da kandidat interaktivno sudjeluje u razgovoru, da postavlja odgovarajuća pitanja, odnosno na postavljena pitanja daje adekvatne odgovore.

U drugom zadatku kandidat mora po zadanim kriterijima, detaljno i suvislo izložiti temu koja je u svezi s hrvatskom kulturom. Pomagala koja se mogu koristiti su slika, fotografija, prikaz, zemljovid ili kratki tekst.

Tijekom pripreme za odgovor se ne smije koristiti rječnik, međutim dozvoljeno je korištenje čitanke i svezaka te djela onih autora navedenih u zahtjevima ispita, a o čijem osiguravanju brine nadležna institucija izbornog povjerenstva.

### **Vrednovanje**

*Vrednovanje se obavlja na pojedinačnom obrascu za vrednovanje i na osnovi središnje upute za vrednovanje i ispravljanje.*

Ocjena se obavlja na osnovi četiriju kriterija (Komunikacijski učinak: *a*) u kojoj mjeri je kandidat u stanju samostalno izraziti svoje misli, *b*) u kojoj mjeri mu je govor tečan, *c*) koliko su njegova očitovanja relevantna u odnosu na rješenje zadatka; Gramatika i koherencija; Fond riječi; Artikulacija, naglasak, intonacija).

Za Komunikacijski učinak se može dati 12, a za ostale kriterije se može dati po 7 bodova. (Gramatika i koherencija, Fond riječi). Dva se zadatka skupno ocjenjuju.

# ISPIT VIŠEG STUPNJA

## Sastav ispita

Vrijeme trajanja pismenog ispita je 240 minuta, a usmenog 20 minuta.

Sljedeća tabela sadrži dijelove i redoslijed obavljanja ispita, trajanje pojedinih dijelova ispita te njihov približni omjer u ocjenjivanju.

		TRAJANJE (min.)	OMJER (%)	BODOVA
Pismeni dio ispita	Razumijevanje pročitanoog teksta	70	20	30
	Jezična pravilnost	50	20	30
	stanka 15 od minuta			
	Razumijevanje slušanog teksta	30	20	30
	Vještina pisanja	90	20	30
Usmeni dio ispita	Vještina govorenja	20	20	30
Sveukupno		-	100	150

## Pismeni ispit

### Opća pravila

Ispit višeg stupnja obuhvaća dvije jezične razine: B2-C1 razine ljestvice Savjeta Europe. Radi mjerenja različitih razina sposobnosti i znanja u nizovima zadataka pismenog ispita afirmirano je načelo postupnosti. Nizovi zadataka sastavljeni su tako da ispit mogu položiti i oni učenici čija je razina znanja B2.

Zadaci dijelova ispita iz Razumijevanja pročitanoog teksta (I. test), Jezične pravilnosti (II. test), Razumijevanja slušanog teksta (III. test) i Vještine stvaranja teksta (IV. test), odnosno njihove upute za vrednovanje i ispravljanje rade se u središnjici. Pri rješavanju zadataka Razumijevanja pročitanoog teksta, Jezične pravilnosti i Razumijevanja slušanog teksta se ne smije koristiti nikakvo pomagalo, a pri rješavanju testa Vještine stvaranja teksta može se koristiti Pravopis hrvatskog jezika koji osigurava pristupnik.

### Vrednovanje

- Vrednovanje pojedinih dijelova ispita je neovisna jedna od druge.
- U svakom dijelu ispita ocjenjuju se samo ciljane sposobnosti.
- Preduvjet uspješnog polaganja ispita je da kandidat u svih 5 dijelova ispita osvoji najmanje 10% svih osvojitivih bodova. (rezultat od 10% nije donja granica ocjene zadovoljio)
- Jezik definicije zadataka je hrvatski čija je razina niža od one koja je potrebna za rješavanje zadataka.

## Sadržajne i formalne karakteristike pismenog testa

### Razumijevanje čitanog teksta

Cilj ispita je da se provjeri je li kandidat sposoban samostalno pročitati i ciljevima čitanja sukladnoj razini dubine razumjeti autentične tekstove različitih tipova i tekstove svakodnevice.

Možemo razlikovati više razina sposobnosti čitanja (npr.: globalno, selektivno i detaljno razumijevanje). Na ispitu se može mjeriti više razina razumijevanja teksta. Pri rješavanju ispitnih zadataka kandidat mora biti sposoban primijeniti ciljevima razumijevanja odgovarajuće strategije.

### Sadržajna struktura

*Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban:*

- razumjeti bit teksta
- slijediti misaoni slijed teksta
- razumjeti ključne informacije (npr.: lica, vrijeme, mjesto, smjer, količina)
- odijeliti važne od nevažnih informacija
- razumjeti argumente za i protiv datog gledišta

- potražiti činjenične informacije potrebne za dati cilj razumijevanja
- razumjeti tekst do detalja njegove komunikacijske funkcionalnosti
- primijeniti različite strategije čitanja (npr.: donositi zaključke o značenju nepoznatih riječi)
- razlikovati činjenično priopćenu informaciju od mišljenja

Pročitani tekstovi (su)

- takvi (ponekad skraćeni) autentični tekstovi koji su sastavljeni s istinskom namjerom priopćavanja
  - čine jedinstvenu cjelinu
  - i sadržajno i jezično imaju jasnu kompoziciju
  - pri izboru su mjerodavni tekstovi s naslovom „Tematski krugovi”
  - tematski su u skladu sa životnim iskustvom i općim interesima te generacije
  - za njihovo razumijevanje nisu potrebne spoznaje koje nadilaze opću obrazovnu razinu maturalnog ispita
  - polazeći od njihove izvornosti sadrže takve riječi i izričaje čije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita.
- Razumijevanje tih riječi i izričaja međutim nije potrebit uvjet za uspješno rješavanje datoga zadatka.

Moguće vrste tekstova na ispitu su sljedeće:

- funkcionalni tekstovi (npr.: jelovnik, red vožnje, TV-program, kino-program, programi, uputa za uporabu, obrasci, katalozi, vozna karta)
- informativno-instruktivni tekstovi (npr.: bilješka, priopćenje, poziv, oglas, plakat, preporuka za knjigu)
- privatno pismo, službeno pismo
- novinski članci (novinska vijest, izvješće, reportaža)
- znanstveno-popularni tekstovi općepoznatih tematskih krugova
- književni tekstovi (npr.: ulomci romana, ulomci drama, novela, pjesme, pripovijetka)

Razlike između dviju razina se mogu pojavljivati u načinima pristupa datoj temi, u obimu teksta, u njihovoj sadržajnoj i jezičnoj kompleksnosti, odnosno u različitom stupnju težine zadataka.

### **Karakteristike zadataka i niza zadataka**

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- izbor odgovora
- slaganje po redu slika i događaja na osnovi teksta
- identificiranje činjenice, podataka, konstatacije, argumenata, stajališta itd. u tekstu
- struktura teksta, značenje koje se prenosi putem sastavljanja teksta
- pisanje skice
- kratko rezimiranje teksta

Niz zadataka je glede tipova zadataka nevezane konstrukcije, tj. bilo koji tip zadatka može biti sadržan u njemu. Kandidat mora riješiti 1-3 zadatka, sveukupni broj riječi koje su rabljene u tekstovima zadataka iznosi od 1000-1200 riječi. Niz zadataka sastoji se od 25-30 itema.

### **Vrednovanje**

*Vrednovanje, odnosno pretvaranje bodova osvojenih u dijelu ispita obavlja se na osnovi središnje upute za vrednovanje i ispravljanje* Ako je više mogućih odgovora, uputa za ispravljanje i vrednovanje sadrži iz teksta moguće odgovore, odnosno one sadržajne elemente koji moraju biti sadržani u ispravnim odgovorima.

Zadaci se ocjenjuju isključivo po sadržajnim kriterijima, tj. gramatičke i pravopisne pogreške se ne uzimaju u obzir.

### **Jezična pravilnost**

Cilj ispita je da se provjeri raspolaze li kandidat onim leksičkim, gramatičkim, semantičkim i pragmatičnim spoznajama koje ga čine sposobnim za samostalnu komunikaciju.

### **Sadržajna struktura**

Ispitom se provjerava da lije kandidat u stanju:

- različite gramatičke i leksičke sklopove prilagoditi rečenici (prepoznavanje, dopuna, ustrojenje)
- i u kompleksnim tekstovima jezično točno rabiti gramatičke i leksičke sklopove

Korišteni tekstovi ili ulomci tekstova (su):

- izvorni ili manjim dijelom adaptirani

- pri njihovom izboru mjerodavan je dio pod naslovom „Tematski krugovi”
- tematski odgovaraju životnom iskustvu i općim interesima datog uzrasta
- za njihovo razumijevanje nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opću razinu obrazovanosti maturalnog ispita
- razina težine mu je niža od onih zadataka koje služe za provjeru razumijevanja pročitano g teksta
- zbog njihove prirode izvornosti sadrže i takve riječi i izričaje čije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita. Njihovo znanje, međutim, nije potrebiti uvjet uspješnog rješavanja datoga zadatka.

Razlike između dvaju ispita javljaju se u kompleksnosti gramatičkih i leksičkih sklopova i u stupnju težine zadataka. Na višem stupnju je kandidat sposoban pravilno prepoznati i rabiti kompleksnije gramatičke i jezične sklopove.

### **Karakteristike zadataka i nizova zadataka**

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- nepotpune rečenice ili dopuna tekstova s mogućnošću izbora odgovora (od četiri mogućnosti odabir jednog pravilnog)

- sredstvima kohezije teksta identifikacija mjesta iz teksta izdvojenog dijela rečenice

- dopuna nepotpunih rečenica samostalno ili unaprijed datim riječima

- ugradnja u tekst izvedenih i/ili dekliniranih, konjugiranih oblika datih riječi

Niz zadataka je, obzirom na tipove zadataka nevezanog sastava, tj. bilo koji od nabrojanih tipova zadataka može biti sadržan u tekstu.

Niz zadataka sastoji se od 4-5 zadataka, od sveukupno 35-40 itema. Sveukupni broj riječi koje su rabljene u zadacima iznosi od 500-600 riječi.

Zadaci su zasnovani na tekstovima. Jednim se zadatkom može propitivati više jezičnih pojava.

### **Vrednovanje**

*Vrednovanje, odnosno pretvaranje bodova osvojenih u dijelu ispita u osvojene ispitne bodove obavlja se na osnovi središnje upute za ispravljanje i vrednovanje koje sadrži sve prihvatljive odgovore.*

### **Razumijevanje slušanog teksta**

Cilj ispita je da se izmjeri je li kandidat, sukladno stvarnim ciljevima razumijevanja, u stanju razumjeti govor na materinskom jeziku koji ili ne odstupa od uobičajeno prihvaćenog jezika komunikacije ili samo malo odstupa od njega.

Ispitom se mjere sljedeće razine razumijevanja teksta: globalno razumijevanje osnovnih komunikacijskih namjera teksta (globalno razumijevanje), izdvajanje informacija iz teksta prema datim kriterijima (selektivno razumijevanje). Na ispitu nije zahtjev razumijevanje teksta u detalje.

Pri rješavanju zadataka kandidat mora znati primijeniti ciljevima razumijevanja odgovarajuće strategije.

### **Sadržajni sastav**

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban:

- razumjeti bit teksta
- razumjeti i slijediti misaoni slijed teksta
- razumjeti ključne informacije (npr.: lica, vrijeme, mjesto, smjer, količina, razlog)
- razumjeti činjenične informacije potrebite za dati cilj razumijevanja
- primijeniti različite strategije razumijevanja (npr.: donositi zaključak o značenju riječi na osnovi konteksta)
- razumjeti argumente za i protiv datog stajališta
- prepoznati ton teksta, izvesti zaključak o međusobnom odnosu sugovornika

*Korišteni tekstovi (su):*

- takvi izvorni ili u manjoj mjeri prilagođeni tekstovi koji su stvoreni radi stvarne namjene usmenog priopćavanja
- čine jedinstvenu cjelinu
- dužina i sadržaj ne opterećuju suvišno memoriju kandidata
- besprijekorne akustične kvalitete
- priopćuju ih govornici čiji je on materinski, normalnim tempom govorenja
- pri izboru tekstova je mjerodavan dio pod naslovom „Tematski krugovi”
- tematski su u skladu sa životnim iskustvom i općim interesom te generacije
- za njihovo razumijevanje nisu potrebne spoznaje koje nadilaze opću obrazovnu razinu maturalnog ispita

- polazeći od njihove izvornosti sadrže takve riječi i izričaje čije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita  
Razumijevanje tih riječi i izričaja, međutim, nije potrebiti uvjet za uspješno rješavanje datog zadatka.

Moguće vrste tekstova na ispitu su sljedeće:

- službene najave priopćenja (npr.: na kolodvoru, zračnoj luci, u robnoj kući)  
- tekstovi snimljenih telefonskih razgovora (npr.: tel. sekretarica, službe informiranja: stanje na cestama, radno vrijeme, red vožnje)

- upute (npr.: na ulici, u zračnoj luci, na kolodvorima)

- medijska priopćenja (npr.: vremenska prognoza, promidžbena poruka, najava programa, kratka vijest)

- razgovori, telefonski razgovori

- reportaže, intervjui

- izvješća

- znanstveno popularni tekstovi o općepoznatim temama

- tekstovi beletristike: ulomci proze, pjesme (recitacije), uglazbljeni stihovi.

Razlika između dvaju stupnjeva se javlja u načinu pristupa datoj temi, u obimu tekstova, u sadržajnoj i jezičnoj kompleksnosti, odnosno u stupnju težine zadataka.

Na stupanj težine razumijevanja teksta mogu utjecati čimbenici kao što su tempo govora, broj sugovornika, artikulacija i pozadinski šumovi.

Na višem stupnju su mogući i takvi tekstovi u kojima je pristup temi općenit te sadrže nijansirane poruke, mišljenja i suprotna mišljenja.

Na višem stupnju su zastupljene i složenije, profinjenije forme razgovornog jezika.

### **Karakteristike zadataka i niza zadataka**

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- izbor odgovora

- istinita/neistinita tvrdnja

- spajanje (npr.: osobe i izjave, izbor slike uz tekst)

- određivanje redoslijeda događaja

- popunjavanje tiskanica, obrazaca

- popunjavanje tabele

- dopunjavanje nepotpunih rečenica

- otvorena pitanja koja zahtijevaju kratak odgovor

Nizovi zadataka su glede tipova zadataka nevezane konstrukcije, tj. bilo koji tip zadatka može biti sadržan u njemu.

Kandidat posluša 2-3 teksta čija je ukupna dužina trajanja otprilike 8-10 minuta. Niz zadataka sadrži 2-3 zadatka od 25-30 itema.

Kandidat posluša svaki tekst dva puta.

Tonski zapis sadrži definicije zadataka, tekstove dva puta, odnosno stanke koje su potrebite za čitanje i rješenje zadataka. Definicije zadataka tonskog zapisa i pismenog teksta su identične od riječi do riječi.

*Za rješavanje zadatak potrebit je CD-player koji osigurava institucija nadležna za ispitno povjerenstvo.*

### **Vrednovanje**

*Vrednovanje, odnosno pretvaranje bodova osvojenih u dijelu ispita u osvojene ispitne bodove obavlja se na osnovi središnje upute za ispravljanje i vrednovanje. Ako je više prihvatljivih odgovora, uputa za ispravljanje i vrednovanje sadrži moguće odgovore temeljem teksta, odnosno one sadržajne elemente koji moraju biti sastavni elementi ispravnog odgovora.*

Zadaci se ocjenjuju isključivo po sadržajnim kriterijima, tj. gramatičke i pravopisne pogreške se ne uzimaju u obzir.

### **Vještina pisanja**

Cilj ispita je da se provjeri na kojem je stupnju kandidat sposoban izražavati se, odnosno riješiti pismene zadatke u cilju ostvarenja različitih komunikacijskih ciljeva.

### **Sadržajni sastav**

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban:

- u datim situacijama se očitavati, odnosno ostvariti date komunikacijske namjere (vidi poglavlje „Komunikacijske situacije i namjere“)

- napisati različite vrste tekstova na teme koje su date u poglavlju „Tematski krugovi“

- stvoriti koherentne tekstove (pozivajući se unaprijed i unazad, s osnovnim istoznačnicama i veznicima)

- svoje mišljenje logično i sukladno zahtjevima date vrste teksta organizirati, odnosno svoj pismeni uradak adekvatno sagraditi i raščlaniti

- sukladno vrsti teksta, namjeri priopćenja i svom odnosu prema kojem je tekst upućen, izabrati odgovarajući stil i ton

- sukladno formuliranim osobitostima datoga teksta stvoriti odgovarajući tekst

- tako se izražavati da eventualne gramatičke netočnosti i izbor riječi ne ometaju razumijevanje

- svoje misli po kriterijima jezične pravilnosti točno priopćiti

- svoje stajalište, sustav argumentiranja dosljedno, složeno i nijansirano obrazložiti

Kandidat mora napisati takve tekstove ( koji/čiji):

- su nastali iz stvarne komunikacijske namjere

- su za čitatelja jasni, razumljivi i prigodni za postizanje komunikacijskog cilja

- je vrsta teksta određena

- tematski odgovaraju životnom iskustvu i općem interesu toga uzrasta

- za njihovu realizaciju nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opću obrazovnu razinu maturalnog ispita

Na ispitu se moraju napisati sljedeće vrste tekstova:

- poruka, podsjetnik

- kratka poruka osobnog karaktera

- bilješka u dnevnik

- čestitka

- pozivnica

- privatno ili službeno pismo

- analiza jednog književnog djela - ulomaka drame, lirike - po datim kriterijima

- opis i usporedba slika i nizova slika

- argumentiranje o jezičnim, književnim i kulturnim temama (zadatak sadrži i jedan odlomak teksta)

- usporedba dvaju tekstova po datom kriteriju. U zadatku su definirano istaknuti (tematski, stilistički) kriteriji.

Među tekstovima se mogu naći i predstavnici suvremene književnosti.

Razlike između dvaju stupnjeva se pojavljuju u pristupu temama, u obimu tekstova koji se moraju napisati i u karakteristikama jezičnog oblikovanja.

Kandidat je na višem stupnju u stanju i na općenit pristup datoj temi te raspravljati o njoj kao o sveobuhvatnoj temi.

Za njegovo jezično oblikovanje je karakteristično da kandidat na višem stupnju piše biranim rječnikom i zahtjevnijim jezičnim sklopovima.

### **Struktura zadataka i niza zadataka**

Zadaci su zasnovani na popisu koji su sadržani u poglavlju pod naslovima „Komunikacijske situacije i namjere“ i „Tematski krugovi“.

Tijekom provjere vještine pisanja stvaramo stvarnu komunikacijsku situaciju, tj. zadajemo situaciju u kojoj se stvara pismeno djelo, za to prikladnu vrstu teksta, nadalje definiramo cilj, temu i adresanta pismenog uradka, odnosno određujemo karakter odnosa između autora i čitatelja djela. Svi ovi elementi određuju stil i ton teksta.

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- kandidat po datim kriterijima i na dana verbalna i/ili vizualna pomagala reagira pismeno

Ispit se sastoji od dva dijela.

U *prvom zadatku* kandidat u jednom tekstu od otprilike 80-100 riječi reagira na informativan tekst.

U *drugom zadatku* kandidat može birati između dviju tema. O izabranoj temi kandidat mora, po zadanim kriterijima, napisati tekst od otprilike 300-350 riječi tako da u njemu obrazloži svoje mišljenje.

### **Vrednovanje**

Opći kriteriji:

- sadržajni kriteriji izlaganja: razumijevanje teme, jezična i književna obrazovanost, kulturno-povijesne asocijacije, osobni stav, spoznaje o svijetu, izdvajanje bitnoga

- kriteriji složenosti teksta: adekvatnost traženoj književnoj vrsti, raščlanjenost, omjer sastavnih dijelova, zadržavanje obima

- kriteriji jezične kakvoće teksta: sigurno poznavanje razgovorne norme, gramatika, fond riječi, pravopis, precizan način predstavljanja, čitljiv rukopis, sredenost rukopisa

Ocjena se obavlja na osnovi središnjeg upute o ispravljanju i ocjenjivanju.

Dva se zadatka skupno ocjenjuju.

### **Usmeni ispit**

Vještina govorenja, hrvatski manjinski sadržaj

Cilj ispita je provjeriti da li je kandidat na jezičnoj razini koja je definirana za maturalni ispit sposoban usmeno se izražavati na hrvatskom jeziku i sukladno komunikacijskim namjerama voditi razgovor.

Na ispitu se provjerava u kojoj je mjeri i kvaliteti kandidat sposoban za usmenu transakciju i interakciju, čije podjednake dijelove čine receptivne i produktivne (razumijevanje, vještina govorenja) sposobnosti. Kandidat mora biti sposoban i za samostalno izlaganje o temi i za interaktivno sudjelovanje u razgovoru.

### **Sadržajne i formalne karakteristike usmenog niza teza**

#### **Sadržajni sastav**

*Ispitom se provjerava je li kandidat u stanju:*

- očitovati se u datim situacijama i ulogama, odnosno ostvariti date komunikacijske namjere (Vidi dio s naslovom „Komunikacijske situacije i namjere“!)

- sudjelovati u razgovorima na zadane teme (književnost, kultura, jezik) (Vidi dio pod naslovom „Tematski krugovi“!)

- svoje mišljenje priopćiti razumljivo i suvislo

- tako govoriti da njegova artikulacija, intonacija i tempo govorenja ne ometaju razumljivost

- primijeniti jednostavne komunikacijske strategije

- u svome govoru primijeniti osnovna pravila jezične uljuđenosti i stil datog jezika

- tako se izražavati da njegove eventualne gramatičke i leksičke netočnosti ne ometaju razumijevanje

- svoje misli nijansirano priopćiti, svoje stajalište i argumente dosljedno, kontinuirano i složeno iznijeti

- takvom artikulacijom, intonacijom i tempom govoriti da bude dobro razumljiv

- primijeniti različite vrste komunikacijskih strategija

- svoje misli sa stajališta jezične pravilnosti točno priopćiti

- sukladno složenijem slijedu misli govoriti zahtjevnijim rečeničnim konstrukcijama

#### **Karakteristike zadataka i teza**

Situacije i uloge koje su sadržane u ispitnim zadacima zasnovane su na popisima iz poglavlja „Komunikacijske situacije i namjere“, „Tematski krugovi“ i „Krugovi spoznaja, gramatičkih skupovi, fond riječi“.

Zadaci tematski odgovaraju životnom iskustvu i općem interesu datog uzrasta te za njihovo rješavanje nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opću obrazovnu razinu maturalnog ispita.

Definiranjem zadataka nedvosmisleno su dati i situacija i opis uloge kandidata.

U ispitnom razgovoru kandidat ima aktivnu ulogu.

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi zadataka:

- rasprava (isticanje i premošćivanje razlika u mišljenju)

- samostalno izlaganje o temi na osnovi verbalnih i/ili vizualnih pomagala

Jezik definicije zadataka i verbalnih pomagala je hrvatski čija je razina niža od one razine dijela ispita kojima se mjere receptivne sposobnosti. Vizualnim pomoćnim materijalima se predstavlja kultura hrvatske manjine.

Za usmeni dio ispita se na osnovi Detaljnih zahtjeva maturalnog ispita rade u središnjici. Niz teza se sastoji od 20 teza. Nizom teza su na osnovi poglavlja Tematskih krugova, Gramatičkih spoznaja i struktura obrađeni književnost, kultura i jezik hrvatske manjine. Tezu izvlači pristupnik, vrijeme trajanja pripreme za odgovor iznosi 10 minuta. Usmeni dio ispita traje 20 minuta.

Ispit započinje uvodnim razgovorom. Cilj je pitanja da se kandidat uvede u komunikaciju na hrvatskom jeziku. Ono što je tu rečeno ne ubraja se u rezultat ispita.

U prvom zadatku pristupnik interpretira i razlaže svoje mišljenje o jednom ili više navoda na hrvatskom jeziku, a koji se vezuju uz sadržaj dijela s naslovom Tematski krugovi, te u isto vrijeme mora reagirati i na izjave ispitivača koji ga potiču na raspravu. U drugom zadatku pristupnik mora na osnovi zadanih kriterija detaljno i suvislo razložiti jednu temu u svezi s književnošću ili jezikom ili kulturom hrvatske manjine. Pomoćni materijal koji se koristi može

biti slika, fotografija, prikaz, zemljovid ili kratak pisani tekst. Ispitivač može postavljati unaprijed definirana pitanja koja potiču na dodatno iskazivanje mišljenja.

Tijekom pripreme se ne smije koristiti rječnik, ali je dozvoljeno korištenje čitanke i djela te svesci autora određenih ispitnim zahtjevima koje osigurava nadležna institucija ispitnog povjerenstva.

Razlike između dviju razina javljaju se u pristupu temama i njihovoj jezičnoj razini, tj. očituju se u karakteristikama jezičnog oblikovanja. Pristupnik je na višem stupnju sposoban o zadanim temama govoriti i iznijeti mišljenje na razini uopćavanja.

Za jezično oblikovanje je karakteristično da se kandidat izražava probranim rječnikom, nijansirano iznosi svoje mišljenje. Jezik definicije zadataka i verbalnih pomagala je hrvatski čija je razina niža od one razine dijela ispita kojima se mjere receptivne sposobnosti. Vizualnim pomoćnim materijalima se predstavlja kultura hrvatske manjine.

### **Vrednovanje**

Opći kriteriji vrednovanja

- sadržaj: držanje teme, jezična, književna i kulturna informiranost, odgovarajući izbor riječi, senzibilnost na probleme, sukladno temi teksta vjerna interpretaciji naučenog

- jezična oblikovanost

- način predstavljanja: temi sukladno jasno strukturiranje, jasna jezična forma, izdvajanje bitnoga

Vrednovanje se obavlja na osnovi središnje analitičke ljestvice koja sadrži detaljan opis kriterija ocjenjivanja.

Vrednovanje zadataka je neovisno jedno od drugog.